Kemal özer

araya giren görüntüler

varlık

*varlık/şiir 4

kemal özer/araya giren görüntüler

Şiir Dizisi : 4
Varlık Yayınları, Sayı : 78

Yazarın Öteki Kitapları

Şiir

GÜL YORDAMI
ÖLÜ BİR YAZ
TUTSAK KAN
KAVGANIN YÜREĞİ (2. basım)
YAŞADIĞIMIZ GÜNLERİN ŞİİRLERİ
SEN DE KATILMALISIN YAŞAMI SAVUNMAYA
(3. basım) TDK Şiir Ödülü
GECEYE KARŞI SÖYLENMİŞTİR
KİMLİKLERİNİZ LÜTFEN (2. basım)
Ö. F. Toprak Şiir Ödülü

gezi

GÜLDEKİ ŞAFAK

röportaj

SANATÇILARLA KONUŞMALAR

çocuk yazını

NASRETTİN HOCA (5. basım)
TATİL KÖYÜNDEN ÖYKÜLER
TRENLER NE GÜZELDİR

çeviri

HAYDUT OTU L. Levçev'ten (F. Erdinç'le)
BENİMDİR BU DÜNYA G. Cagarov'tan (F. Erdinç'le)

VARLIK YAYINLARI A. Ş.
Cağaloğlu Yokuşu 40/2, İstanbul
Dizgi - Baskı : Kültür Matbaacılık
Mayıs 1983

KEMAL ÖZER

Araya Giren Görüntüler

Varlık yayınları

Belki o zaman başları bu kitap
telefon çaldığı zaman
sabahleyin saat 8'de.

Belki o zaman başladı bu kitap
o soru çınladığı zaman
bir ozanın karısının sesinde.

Kapıya koştum telefonun ardından:
Ne ekmek var ne gazete!
İkinci göz attığım karşıki balkon:
Komşu ilgilenmiyor çiçekleriyle!

Anladım bomboş bir sokağın
ülkeyi yansıttığını gözlerime,
sessizliği yorumlayan, sesi açan
yalnız ben değilim o saatte.

Anladım her pencereden
herkesin gördüğü aynı,
aynı sözlerle konuşuyoruz
o saatte bütün bir ülke.

Belki o zaman başladı bu kitap
şiirler yazılmadan önce.

YALNIZ KIRLANGIÇLAR MI İLKYAZIN HABERCİLERİ

GEÇEN YILDAN BU YILA

Biliyorum susmayacaktın,
Bulacaktın konuşmanın bir yolunu.
Belki kışın son günlerinde
dumanı tütmez olunca kimi bacaların,
mart göğü mavilenip de
ilk kırlangıçlar görününce belki
bir yolunu bulacaktın biliyorum
anlatmak için neler olduğunu.

Neler olduğunu geçen yıldan bu yıla
ne kırlangıçlar sormadan edebilir
ne de sen söylemeden.

KOMŞUMUZ

«Ne iyi ettin de geldin»
Komşumuz böyle diyor kapısını çalana.

Damları kiremitsiz bırakan
çiçeğe durmuş en körpe dalları
kırıp geçen rüzgâra da öyle demişti
ilk esintilerini duyduğu vakit
bunaltıcı bir günün sonunda.

YALNIZ KIRLANGIÇLAR MI

Şu birkaç ayda kaç kez
buluştuk cami avlularında

Şu birkaç ayda kaç kez
çıkamayanları uğurlamak için
zorlu bir kıştan

Yalnız kırlangıçlar mı dedik
ilkyazın habercileri sanki

Geçti yüreklerimizi çizerek
onların da payları olduğu
güneşinde gelecek günlerin

BİR ENGEL ÇIKINCA

Yokuş aşağı koştunuz mu hiç?
Durdunuz mu hiç
bir engel çıkınca
birdenbire?

Bileceksiniz öyleyse..

Bir başdönmesi alır
kesilen hızın yerini
ve bacaklarınızda gelen rüzgâr
sizden önce aşar engeli.

HER SOLUK ALIŞTA

Kaldırın bugün
ne kadar engel varsa
güneşle aranızda,
elinizin değdiği her şey
gökyüzü koksun

Türkülerle doldurun göğsünüzü
açılın kırlara çiçekler devşirin
kolan vurun ağaçtan ağaca
her soluk alışta duysanız bile
o zonklayan hüznü

Bugün ilkyazın ilk günü

KARANLIĞIN ORTASINDA

Bir kızçocuğu, altı yedi yaşında,
ellerinden tutmuş bir kadınla erkeğin.
Üç kişilik bir aile olmalı.

Koyu kara gözlüklerinin ardında
boşluğa gülümsüyor kadınla erkek.
Onların adına da bakıyor kızçocuğu.

Karanlığın ortasında ışıktan bir damla.

RESİMLERİNE BAKARKEN

Bir görüntüyü
ne kadar iyi aktarırsa aktarsın
sözcükler
dışarda bırakacaktır renkleri hep

Anlıyorum
resimlerine bakarken
Mehmet Sönmez'in

ŞEMSİYELİLER

İncecik bir ilkyaz yağmuru
altında yürüyen şemsiyeliler
o kadar güveniyoruz ki birbirimize
dinip dinmediğini anlamak için yağmurun
bakacağımız yerde bir cama, bir su birikintisine
bakıyoruz birbirimizin şemsiyesine.

BANA BULAŞMASIN

Yağmur çiseliyor ya
bana bulaşmasın der gibi
çekinerek bakıyor penceredeki saksı

kente uzak, kırlara yabancı

GECELEYİN BİR SORU

El ayak çekildi çoktan.
(Ne çabuk alıştı herkes)
Ses vermiyor gece artık.

Son günlerinde ilkyazın
böyle olmazdı bu saatler.
(Susmak bilmezdi sokak)

Bir soru elimden tutup
çıkarıyor beni dışarıya.
(Çıngıraklarını çekmeye kapıların)

Hani asılmış bir gömlekten
sabaha kadar damlayan ter?
Kentin üstünde buğu gibi
tüten uğultu nerde?

ŞİMDİ NERDEYSE

Böyle değildi bu kentte
sokaklar, şarkılar ve insanlar.
Yürüyüp giderdik birlikte
bir heyecanı paylaşarak.
Bir gergefe girip çıkan
iğneler gibi ayaklarımız
işlerdi yürüdüğümüz yollara
coşkulu saatlerin nakışını.

Alınlarımıza biriken güneş
şimdi nerdeyse soğuyacak.

ÇOK DEĞİL, GEÇEN YIL

Eskiden ne çok tartışırdık.
Çok değil, geçen yıl bu zamanlar
bir bıçak ışıltısıyla açılır kapanırdı
sözcükleri öğütürken dişlerimiz,
yerle gök arasına şimşeğin çizilmesi gibi
gözlerimizde sağnak öncesi bir çakım
ve birkaç ter damlası
zorlanan alnımızda.

Eskiden ne çok tartışırdık
biri bir karar verince
ya da değiştirmek isteyince bir tanımı.

TEDİRGİN OLMASAM

İskeleden kalkınca vapurumuz
çay söylüyorum her sabah
ve açıp okumaya başlıyorum gazetemi
düşmanca bir bakışla karşılaşmadan.
Değişti diyeceğim her şey
gözüm iliştikçe tedirgin olmasam
her gün biraz daha sulara gömülen
batık «İndependenta»ya, eskisi gibi.

«MACARLAR» FİLMİNİ SEYREDERKEN

Fısıldaştığını duydum
ardımda iki gevezenin.

Bu nasıl ağa
- dedi biri
çiftlik sahibi için -
bir kamçısı bile yok elinde
dolaşırken çizmelerini dövmeye.

Fırsat da çıktı
- dedi öteki -
fırsat da çıktı ama
çekip almadı yatağına
onca kadından birini.

İzleyen iki geveze
düşen görüntüleri perdeye
bir büyük gölgenin
titreştiğini görmeden
görüntülerin üstünde.

YALNIZ BİRİ

Yanından geçiyoruz tahtaperdenin
her günkü yolumuzda

Yalnız biri, bir genç
sıçrıyor görmek için öte yanını

Bunca bezgin insan arasında
yalnız biri

BİRİKİME İNANMAK

Dalgayı haber veren yakamoz
kimin gözüne çarpar kıyıda?
Çiçeğe durduğunu kim ayırt eder
tepeden tırnağa giyinmeden ağaç?
Kimin dikkatini çeker küçücük bir bulut
güneşi kapatmadan önce?

İLERDE GÖRECEKLER

Herkesi görmüş oluyoruz
Erol'u görünce,
çünkü Erol'un yüzü
insanların kaynaştığı saattir
en kalabalık caddelerde.

Her acıdan bir çizgi
kalsa bile alnında,
bir gölge düşse bile
duyduğu kederden gözlerine,
eksilmez dudaklarından gülüşü.

İlerde karşılaşanlar
görecekler Erol'un yüzünde
sabah çiyinde titreşen
bir damla aydınlıkla yan yana
küllerinden doğacağımız bugünü

DÜNÜ BUGÜNE

Yolum yanlarına düştü
eski kitapları onaranların

Geçiyordu tek tek ellerinden
yüzlerce yıldan beri
tozların kemirdiği sayfalar
kimisi silindi silinecek
kimisi dağılmak üzere

Bir karanlığa daldım çıktım
öyle olacağı gelince aklıma
bugün elimizden düşmeyen
şu pırıl pırıl kitapların da
yüzlerce yıl sonra

Dünü bugüne bağlamaktı aslında
yaptığı iş usta parmakların

ROTTERDAM TANIKLIKLARI

YELDEĞİRMENLERİ

Her yerde çıkıyor karşıma
Hollanda'nın yeldeğirmenleri
kimi camlıklarında dükkânların
kimi su boylarında, tarlalar arasında

Eski günlerinin düşüyle
dingin bir bekleyiş içindeler sanki
essin de bir rüzgâr
yeniden döndürsün diye kanatlarını

BİR KIZ

Güneş altında titreşen
yağmur damlası gibi
ışık içinde bir kız
oniki-onüç yaşlarında
dolaşıyordu gördüm
boynunda bir tasmayla

Bir ülkü mü, bir düş mü
bir yaşam mı bilinmez
neyse aradığı ona
bağlamaya hazır kendini

KONUKLUK

Değişik renklerde insanlar
çocukları Güney Amerika'nın
Afrika'nın
Asya'nın
şimdi Rotterdam sokaklarında

Yüzyıllar öncé Hollandalılar
beklenmeyen konuklariymış atalarının
beklense de beklenmese de şimdi
konuk olma sırası onların

REMBRANDT IŞIĞI

O kaynağı gizli kalan ışık
yalnız Rembrandt'ın yakaladığı
ardımı bırakmadı bir daha
Boymans Müzesi'ni gezdikten sonra

Aramaya başladım
önüme çıkan Hollandalılarda
delip geçmiş de bunca yılı
bugünkü yüzlere yansımış mı acaba

Sormak istedim
yoldan çevirdiğim birine
değdiği zaman derisine avuçları
ıslanıyor mu başkalarının teriyle

Ezmiş olmalılar
diye düşündüm
ışığa dönüşene kadar onca rengi
kafatasından çanaklar içinde

Ve fırçası Rembrandt'ın
tanıklık etmiş çağına
ezilenlerin ışığıyla
aydınlatmış ezenlerin yüzlerini

BİR ANIYLA

Bir anıyla aşabilir ancak insan
Wilhelms Köprüsü'nü Rotterdam'ın
nasıl duyarsa derisinin kamaştığını
kesik bir kol çıkınca karşısına
öyle duyarak İkinci Dünya Savaşı'nı

Yalnız belleğinde değil insanın
yüreğinde de tutuşursa ancak
Rotterdam'da ölenlerin acısı
bir ateş çemberi gibi çizilir boşluğa
Wilhelms Köprüsü'nün öbür yarısı

BİR BAŞKA KAPI İÇİN

Hollanda'ya uzanan yolda
hangi kapılardan geçip de geldi
unutamayanlar Anadolu güneşini
izliyorum Yiğitoğlu'nun resimleri boyunca

Güngörmüş bir duyarlığın kapıları
göçebe çadırlara değiyor bir ucuyla
bir ucuyla gömüttaşlarının
giz vermeyen dudaklarına
kura kaldıra binlerce sofrayı
şimdi Kuzey Denizi'nin kıyılarında

Yıpranmaz kılavuzu değişimin
aça kapaya binlerce yıldan beri
ustalaşan anahtarıyla şimdi
hazırlanıyor birini kapayıp
bir başka kapıyı açmaya

SOLUĞUYLA DERİMİZİ DAĞLAYAN ŞU BUĞULU TEMMUZ ÖĞLESİ

NEYLE ANILACAK

Neyle anılacak ilerde bu yıl?
Yaza hazırlandığımız günlerde
güneşle aramıza sık sık
kara bulutların girmesiyle mi?
En kalabalık saatlerde sokakların
bir çaylak gölgesi geçmiş gibi
sessizliğe boğulmasıyla mı yoksa?

SERÇELER

Gözlerimle serçeleri izliyorum
güneşli bir ipte alıyorlar soluğu
ipin üstü boydan boya çamaşır
hepsinde ayrı ayrı cıvıldaşıyorlar
bir kara gömleğe takılıyor gözlerim
yalnız ona gelince kesiliyor cıvıltı

GÖRÜLMÜŞTÜR

Volta atıyor kıyıdan kıyıya
denizin malta taşlı avlusunda vapurlar.
Minareler ayakta, ifade vermek için,
ve sırasını bekliyor Kızkulesi
bitmez tükenmez günler boyunca
daracık bir iskemlede oturarak.

Boğaz Köprüsü derseniz
öfkeyle inip kalkan bir elin
bıraktığı titreşim İstanbul'un suratında.

DÜŞ

Sen karşımda durmuşsun
bağırmak üzere ağzın açık

Gözlerinde kendimi görüyorum
iki saniye sonra
parçalanacak biri
baktığın

Çarpacak rüzgârla
boşanacak çığlığın arasında

AV BORUSU

Denizin üstünde güneş
izliyor her akşamki yolunu

İrileşiyor devrildikçe
kıpkırmızı kesiliyor
devrildikçe yeni bir dünyaya doğru

Elimde bir av borusu
üfleyecek soluğu bekliyorum

KAN TER İÇİNDE

Unutacak mıyız
soluğuyla derimizi dağlayan
şu buğulu temmuz öğlesini,
kıyısız denizlerde
rüzgâr bekleyen teknelere döndüğümüz
kızgın ikindileri,
unutacak mıyız
yaprak kımıldamaz gecelerin
uyku uyutmayan düşlerini,
suların ürpereceği ilk esintiyle birlikte
unutacak mıyız
şu unutmamaya söz verdiğimiz teri?

ESİNLEYEN NEYDİ

Yüzmek için gittiğim Karadeniz kıyısında
bir yazı gördüm gelenleri uyaran.
«Açılmak tehlikelidir» diyordu
ve altında da bir sayı: 168.
(Uyarıyı dinlemeyip boğulanların sayısı)

Bir yanda sağduyu, bir yanda gerçek.

Anlamak istedim sağduyu dururken
ölümü bile göze alacak kadar
esinleyen neydi bunca insanı.

Orda bir süre öylece
kara kara bulutları güneşin önünden
sürüp dağıtan rüzgâra baktım
ve karşısına çıktıkça engeller
yeleleri köpüren dalgalara..

Esinleyen neydi anladım.

BİR KARŞILIK

Zorbakaranlık
uykusundan kaldırdığı yaşlı adamın
eğildi savunmasız kulağına
«Uyan!
- diye bağırdı
bütün saatleri durduran bir sesle -
Uyan, gece geldi
ve gitmeyecek bir daha!»

Kendinden başka kimseyi göremeyen adam
irkildi
oturduğu iskemlede,
kuşaktan kuşağa geçen birikimi
taşıyarak yılların biledi sesinde
«Gücü yetmez
- diye karşılık verdi -
ne şimdi, ne şimdiden sonra
gücü yetmez hiçbir karanlığın
sürekli kılmaya geceyi!»

Ve bütün saatler başladı yeniden işlemeye.

DİLSİZ ÖFKE

Yaya geçitinde bir ağustos sabahı
bekliyoruz insafa gelsin de araçlar
geçelim karşıki kaldırıma.

Yaya geçitinde bir ağustos sabahı
bekliyoruz ilk adımı atsın da biri
yürüyelim hepimiz arkasından.

Beklediğimiz oluyor sonunda işte
gözüpek bir adam
atıyor kendini araçların önüne.

Hem yürüyor, hem bağırıyor öfkeyle
sesi var ama sözcükleri yok
anlamıyoruz ne dediğini.

Anlamıyoruz, araçlara karşı mı,
söyleyecek sözü olup da
susanlara karşı mı bu dilsiz öfke.

Balkona çıktığımda, gecenin bu saatinde,
gözüme ilişen ilk yıldıza bakarken
aynı anda aynı yıldıza dünyanın bir yerinde
birinin daha baktığı geçerdi içimden.

Bir yıldızda buluşması gözlerimizin
yeterdi bana, daha ötesini istemezdim;
hangi kaygılar var yüreğinde, hangi düşüncenin
rüzgârıyla alevleniyor alnı, şimdi hepsini bilmeliyim.

BİR GELGİTİN İKİ UCUNDA

Kimi sabahlar işe giderken
ikiye bölüyor
yirmi dakikalık yolculuğu
denizin ortasında karşılaştığımız
yabancı bayraklı bir gemi

Bulutlardan sıyrılmış bir demet ışığın
daha da irileştirdiği gemide
göz göze geliyoruz kimi sabahlar
küpeşteden bakan biriyle
kısacık bir an

Günlük kaygıların iğdiş ettiği
çağdaş bir kentli görüyor bana bakınca
benim gözümde ise o
kanat açan bir düş yeni kıyılara doğru
buluşuyoruz bir gelgitin iki ucunda

AĞUSTOS BÖCEĞİ

Sustu bütün saat kuleleri,
bir lodostan arta kalan dalgalar,
güz habercisi yaprakların
çıkardığı hışırtı asfalt üzerinde.

Yürüyüşleri mahmuzlayan rüzgâr,
çarpa çarpa kentin duvarlarına
yankılanan sözler coşkulu ağızlardan,
sustu geceler boyunca.

Ağustos böceği susmadı.

AĞUSTOS BÖCEĞİ İLE KARINCA

Lafontaine'den çağımıza kalan
çağrışımlarla düşünürsek:
Biri üşengeç, biri çalışkan.

Belki başka türlü de olurdu
demezsek öyledir gerçekten:
Biri savruk, biri tutumlu.

Birine göre varsa yoksa bugün,
Birine göre yarın için her şey.

Tükenene kadar soluğu
söyleyip durdu biri bütün yaz.
Ağzını bile açmadı öteki
ve ambarını doldurdu.

YOL BOYUNCA

Kentin dışına çıktık. Bir tanıdığa
konuk gitmek için. Yavaş yavaş
elini eteğini çekmekte olan
yaz denizine son bir kez daha
girmek için bir başka kıyıdan.

Yol boyunca ne çok anı
yüzünü gösterip çekti
asılı çamaşırların ve evlerin arasından.
Ne çok yaşamışız dedik
yüreklerin birbirine değdiği günleri
güneşli bir kaynak başında,
ne çok katmışız sesimizi
geleceğin davul-zurnalı sevincine coşkuyla.

Ne çok uzağız şimdi
hıçkırıklı bir sarsıntıyla bakarken
trenin penceresinden.

AĞUSTOSTA, BALKONDA

Ağustosta ay eksiksiz doğarken
karanlığa boğulmazdı böyle
balkonunda oturan adam,
gözyaşı tadında olmazdı
dudaklarına götürdüğü rakı.

Ağustosta ay eksiksiz doğarken
böyle yazılmazdı bu şiir.

TAŞ KESİNCE

Kızılırmak'ı düşünüyorum.
Görmüştüm bir kez çocukluğumda
altından geçiyordu selsiz köpüksüz
Sinan'dan kalma bir kemerli köprünün.

Kızılırmak'ı düşünüyorum.
Görmüştüm bir kez Sivas yolunda
ne dağları ufalayan hıncı belliydi
ne kayaları sürükleyen hızı.

Kızılırmak'ı düşünüyorum
eli elime değince akşamın
karartınca kaygılar gözlerimi
taş kesince sığındığım kapılar.

LEYLEKLER GİDERKEN

Toplanıyorlar diye haykırdı pazarcı
parmağıyla gökyüzünü göstererek.
Dönüp duruyorlardı başımızın üstünde
göç hazırlığındaki leylekler.

Birden bir ateş bastı yanaklarımıza
bir yaz daha noktalanıyordu işte.
Duyduk gidenin hüznüyle
gelecek olanın muştusunu.

«YAŞAM SÜRÜYOR»

Şimdi iyiden iyiye serin
balkonda gece saatleri,
soluksuz kalırdık otururken
daha on-onbeş gün önce.

Renkli ışıklarıyla eğleniyoruz
karşımızdaki lunaparkın,
kulaklarımız bir radyodan yayılan
küçük gece müziğinde.

Daha on-onbeş gün önce
neyle çarpıştıysak sanki
boyun eğmekteyiz şimdi onun
«yaşam sürüyor» sözüne.

BUDAPEŞTE TANIKLIKLARI

O AKŞAM NOSZTALGİA KAHVESİNDE

Szentendre'de bir akşamüstü
oturduk Nosztalgia kahvesinde
Peter, Edit ve Bn. Beney'le.
Yazdan kalma güneş lekeleri
oynaşırken masanın üzerinde
elimizde sanki nektar kadehi
söyleştik dizeler arayarak
yeni başlayan bir dostluk şiirine.

Aynı kentte yaşadıkları halde
konuştukları halde aynı dili
üçü bir araya gelmiş değildi
ben Budapeşte'ye gitmeden önce.
Bir söyleşinin ilk cümlesinde
sözcükleri birbirine kaynaştıran
bir bağlaç olarak duydum kendimi
o akşam Nosztalgia kahvesinde.

ARARKEN

Uçsuz bucaksız bir gömütlükteyim
gömütünü arıyorum Attila Jozsef'in,
yakıcı bir soluk geziniyor alnımda
- yıllar var ki unutmuş değilim -
ilk okuduğumda şiirlerini
yüz yüze gelmiştim çağdaş bir yazgıyla,
yaralı bir kıvılcım gibiydi
dağlıyordu okuyanın etini.

Uçsuz bucaksız bir gömütlükteyim
gömütünü arıyorum Attila Jozsef'in,
kime sorsam başka bir yeri gösteriyor
- karanfili eksik edilmemiş başucundan -
başka bir Attila Jozsef'i var
demek ki önüme çıkan herkesin,
aynı adla anılıyor demek ki her yürekte
bıraktığı titreşim çağdaş bir kederin.

ANONYMUS

Oturan bir adam
açıkhava müzesinde
taştan bir adam
suskun ve harmaniyeli,
eğilip bakmak isterseniz yüzüne
sisli bir uzaklık
kıvrımları arasında başlığının
geri çekilmiş bir körfez gibi.

Kalan bir P harfi imza yerine
bir özveri ışığı yüzyıllar öncesinden,
düşürdüğü aydınlık
tarihin derinliklerine
buluşuyor bir yontuda bir başka aydınlıkla,
duyuyoruz boşa olmayacak
ne bugün ne yarın
akıttığı ter ve kan bunca adsız insanın.

KULAĞIMDAKİ SES

Gideceğin yedi tepeli kente
- hazırlan diyor kulağımdaki ses -
sekizinci tepeyi eklemeye
dönünce Budapeşte'den.

Sislenirse belleğin bir gün
Tuna görünsün
Balıkçılar Kalesi'nden bakar gibi,
duyursun sessizliğini sivri kuleler
bir ovaya yayılan gökyüzünün,
ışıldasın üstüne güneş vurdukça
iki kıyıyı değil yalnız
iki insanı iki anıyı iki düşü
birbirine bağlayan yedi köprü,
görünmeyen gelgitiyle Kahramanlar Alanı
toplamayı sürdürsün koskoca yüreğinde
bulvarlar ve ırmaklar aşarak
buluşan insanları,
ve elini eteğini çekince yaz
hışırdasın kuru yapraklar kadar
o şaşırtıcı Akdeniz soluğu da
Szentendre sokaklarında karşına çıkan.

Geldiğin yedi köprülü kentte
- hazırlan diyor kulağımdaki ses -
bırakmaya sekizinci köprüyü
ayrılırken Budapeşte'den.

ELİNİ SAZA DEĞDİRSEN
BUNCA AY SONRA

PARKIN AĞAÇLARI

Parkın ağaçları budandıkça
sevinirdim eskiden,
dere ağzı yine görünecek de
yine görünecek de girip çıkan tekneler
genişleyecek diye
karşıdaki görünüm
çayımı yudumlarken pencere önünde.

Hız veriyor şimdi yüreğime
daha gür yapraklanacağını düşünmek
budanan ağaçların önümüzdeki yıl.

DENİZİN GETİRDİKLERİ

İlk lodoslarla birlikte yine
kıyılara indi lodosçular
umutları denizin getirdiklerinde

Denizin getirdikleri bu kış
eski püskü artıklar değil yalnız
coşkun yürüyüşlerin uğultusu da var

KUMSALDA

Kumsalda yürüyenlerin izlerini
dalgalar siliyor arkalarından

Birbirine seslenen iki kişinin
ne dediğini alıp gidiyor rüzgâr

Yine de yürüyorlar kumsalda
ayakları yeni izler açarak

Sesleniyor yine de birbirine
yeni sözler bularak iki kişi

YAZDAN KALMA

İşte yazdan kalma bir gün daha
gözlerimizin içine bakıyor işbirlikçi ekim güneşi
konup kalkıyor damlara güvercinlerle birlikte
önlerinden koşuyor parklarda çocukların

İşte yazdan kalma bir gün daha
örtemiyor kışın soğuğunu, zulmünü, baskısını
ne kadar gizlemeye kalkışırsa kalkışsın

ANA OĞUL

Oğul bakıyor
yürümeyi göze alamayan yaşlı anaya
adım atsın diye koluna giriyor
ve düşünüyor yıllar öncesini o anda:
«Onun gibiydim bir zamanlar
ayaklarım güvensiz, titrek..
Beklerdim uzatsın da kollarını
esirgesin beni yürümeye başlarken..»

Aynı ürpertili bekleyiş, aynı sevecen dayanışma
yön değiştiriyor şimdi ikisi arasında.

KISINTI

İçimde koca bir günün tortusu
geldim eve yüreğimin pasıyla
geldim bunca yorgunluğun ardından
diz dize oturup da sofra başına
sesini duya duya dirilmeye
    gözlerine baka baka arınmaya

Elini çabuk tut sevgilim
ışıklar nerdeyse kesilir

BİR ALEV GİBİ

Bir alev gibi ozanın karısı.
Nereye yürüse onunla karşılaşıyor,
onun tuttuğu aynada görüyor ozan
ilerde şiire dönüşecek ilk ipuçlarını.

Bir alev gibi ozanın karısı.
Kaşlarının birbirine değecek kadar
yakın olması ve değmeden kalması,
omuzlara doğru akacak olması
ve durması saçlarının ensede öylece
duyumsatıyor ozana durmadan
baktığı zamanki başdönmesini
bir uçurumun kıyısından.

Sürekli açık kitabından gözlerinin
okuduğu satırlarla eğitti yüreğini,
sürekli dönüştüren ellerinden öğrendi
ne vakit bir işe sarıldıysa
sonuç alana kadar direnmeyi.

Bir armağan. Güneşli günlerin
solduramadığı bir alev, söndüremediği
en başa çıkılmaz fırtınanın bile.

Küçük bir alev. Duyarlı ve titreşimli.

BİR ARKADAŞA «GEÇMİŞ OLSUN» YERİNE

Sanki aynı sınavdan geçiyoruz
    sana acı veriyor bize üzüntü
Bir şeyler var sanki hepimizden
    senin kemirilen vücudunda
Duyurmak isteyip de duyuramadım
    bunca aydır bir telgrafla

    Şimdi açıklıyorum işte

«NOSTALJİ»

Şaşarak okuyorum kimi arkadaşların
rastladıkça yazılarına.
Belki onların değildir diyorum
yanlışlıkla girmiştir altındaki imza.
Bekliyorum düzeltilmesini
ertesi sayı birkaç satırla.
Bekliyorum ama boşuna.

Ola ki benim nostaljimdir bu da.

BUNCA AY SONRA

Elini sazına değdirsen
bunca ay sonra
Pir Sultan mı söylersin yine ustam?

Taş yağar da başımıza yağmur yerine
ille dostun gülü mü yaralar bizi?

Düşen bu mu olur yine
bağbozumu sofrasında payımıza?

YARIDA KALAN

Araya hiçbir şey girmemiş gibi
sürüp gider mi yeniden
yarıda kalan söyleşi
birbirine bağlanır mı sözcükler
anımsar mısın ne dediğimi
hışmı geçince karagünlerin

ZORUNLU YOLCULUK

Bir yolculuktayız koskoca bir gemide
zorla kesilmiş ayaklarımız karadan
anılar var elimizde yalnız.
anılar ve ilerde kullanabilirsek
derimizin altına işlemiş bir sürü deney

Bunca ay geçti, sona ermedi yolculuk
açık seçik değil ama
arasıra görür gibi oluyoruz
ineceğimiz kıyıları
uzak bir deniz fenerinin ışığında

YÜZÜMÜZ OLACAK MI

Sana geldik işte
    diyeceğiz günün birinde
çalacağız kapını
    bütün bu acılardan sonra
ey yarını mayalayan üretken suskunluk!

Ama yüzümüz olacak mı bakalım.

BAKIŞTAN BAKIŞA

Vapurdayım. Yılın son günü.

Gecikmiş bir kışa haberci
ilk kuzey rüzgârı denizin üzerinde.
Giriyor bir uçtan, elinde orak,
- buğday tarlasına girer gibi -
çıkıp gidiyor ardında bırakarak
suskun yolcuların ne düşündüğünü

Titreşiyoruz. Eli kulağında ilk karın
Ve konup kalkıyor
bakıştan bakışa bir soru.
Yalnız karın mı?

NOTLAR

RESİMLERİNE BAKARKEN. Mehmet Sönmez'in nisan 1981'de İstanbul'da açtığı ve çoğu Bodrum'la ilgili resimlerden oluşan sergide renk dikkatimi çekmişti. Rengin kullanımı, çizgiyle tanıdığım Sönmez'in sanatına bir ek, bir yardımcı öğe olarak girmiyordu. Onun dünyaya ve yaşama bakışına derinlik ve genişlik katıyor, denebilirse psikoloji boyutunu getiriyordu.

TEDİRGİN OLMASAM. Şiirde geçen «İndependenta», 15 kasım 1979'da İstanbul Boğazı çıkışında bir Yunan şilebiyle çarpışıp batan ve yıkıntısı sürüklenip Haydarpaşa önlerinde karaya oturan Roman tankerinin adı. O yıkıntıyla her karşılaşma bana, çarpışmanın uykudan sıçratan gürültüsünü ve çıkan su üstü yangınını anımsatır oldu.

«MACARLAR» FİLMİNİ SEYREDERKEN. Zoltan Fabri'nin filminde bir avuç Macar köylüsü, İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya'da bir çiftliğe çalışmaya gidiyorlardı. Kimi seyircilerin çiftlik sahibini kendi kafalarındaki kalıba aykırı bulmaları ve bunu yüksek sesle belirtmeleri şiiri yazmama kaynaklık etti.

İLERDE GÖRECEKLER. Emekçiler arasında ve basın çevrelerinde yakından tanınan Erol (Özkök), yaşadığımız günlerin sanki ipuçlarından biri. Hem geçmiş, hem gelecek günlerin. Yaşanana tanıklığı hem alçakgönüllü, hem alabildiğine derinden.

REMBRANDT IŞIĞI. Daha önce sanat tarihi çerçevesinde duyduğum ve Rotterdam'da Boymans Müzesi'nde tanıklık ettiğim bir özellik beni esinledi. Yalnız Rembrandt'ın resimlerinde yer alan ve kaynağı bilinmeyen bir ışık dikkati çekiyordu. Yapılan araştırmalar bu ışığın gizini ortaya koyamamıştı.

BİR ANIYLA. Şiirde adı geçen Wilhelms Köprüsü'nü Rotterdam'da bulunduğum sırada (haziran 1982) gördüm. İkinci Dünya Savaşı'nda ölenler adına yapılan bu köprünün özelliği yarım olması. Nazi bombardımanında ölen 70 bin kişiyi sürekli anımsatmak için.

BİR BAŞKA KAPI İÇİN. Şiirde andığım Esma Yiğitoğlu, Rotterdam'da yaşayan, kendini ve sanatını Hollanda'daki işçilerimizin hizmetine, Türk kültürünün tanınmasına adamış bir ressam. «Kapılar» adını verdiği bir dizi resminden etkilendim.

O AKŞAM NOSZTALGIA KAHVESİNDE. Şiirde adları geçen üç Macardan, Peter (Juhasz) bir araştırmacı - yazar, Bn (Zsuzsa) Beney ozan, Edit (Tasnadi) de türk edebiyatından çeviriler yapan bir türkolog. Szentendre, yüzyıllar önce Osmanlılardan kaçan Sırpların kurduğu, Budapeşte'ye 20 km kadar uzaklıkta bir kasaba. Çatılarından kaldırımlarına, kahvelerinden çan kulelerine, Tuna kıyısında bir Akdeniz soluğu estiriyor.

ARARKEN. Attila Jozsef (1905 - 1937) çağdaş Macar şiirinin kurucularından sayılıyor. Yoksunluklar ve kovuşturmalar içinde geçen kısacık yaşamı, iyileşmez bir hastalıkla noktalanmış. Şiirleriyle olduğu kadar dramatik yaşamıyla da etkiledi beni.

ANONYMUS. Budapeşte'de, açıkhava müzesinde rastladığım bir yontunun ayak ucunda Anonymus yazması dikkatimi çekti. Onüçüncü yüzyılda ilk Macar tarihini latince yazmış bir din adamı, altına imza yerine yalnızca P harfi koymuştu. Onun kendini gizlemesindeki özveri kadar, bugün yontusunun yapılmasındaki değerbilirlik de beni etkiledi.

KULAĞIMDAKİ SES. Şiirde adı edilen Balıkçılar Kalesi, Buda'nın bir yamacından Tuna'ya bakıyor. Yüzyıllar önce kenti korumak için yapılan kalelerden biri. Yapımını balıkçı esnafı üstlendiği için o adı almış. Kahramanlar Alanı (Hösök tere), Peşte'de bulvarların kesiştiği ünlü bir alan. Orta Asya'dan gelen Macar boylarının başbuğları ile Macar tarihinin ulu kişileri yontularıyla yer alıyor ortasında. Buda ile Peşte'yi birbirinden ayıran Tuna ırmağı üstünde ise yedi köprü bulunuyor.

İÇİNDEKİLER

Belki o zaman başladı bu kitap 5

YALNIZ KIRLANGIÇLAR MI

İLKYAZIN HABERCİLERİ

Geçen Yıldan Bu Yıla 9
Komşumuz 10
Yalnız Kırlangıçlar mı 11
Bir Engel Çıkınca 12
Her Soluk Alışta 13
Karanlığın Ortasında 14
Resimlerine Bakarken 15
Şemsiyeliler 16
Bana Bulaşmasın 17
Geceleyin Bir Soru 18
Şimdi Nerdeyse 19
Çok Değil Geçen Yıl 20
Tedirgin Olmasam 21
«Macarlar» Filmini Seyrederken 22
Yalnız Biri 23
Birikime İnanmak 24
İlerde Görecekler 25
Dünü Bugüne 26

ROTTERDAM TANIKLIKLARI

Yeldeğirmenleri 29
Bir Kız 30
Konukluk 31
Rembrandt Işığı 32
Bir Anıyla 33
Bir Başka Kapı İçin 34

SOLUĞUYLA DERİMİZİ DAĞLAYAN

ŞU BUĞULU TEMMUZ ÖĞLESİ

Neyle Anılacak 37
Serçeler 38
Görülmüştür 39
Düş 40
Av Borusu 41

Kan Ter İçinde 42
Esinleyen Neydi 43
Bir Karşılık 44
Dilsiz Öfke 45
Yıldızlardan Söz Açan Gerçekçi Şiir 46
Bir Gelgitin İki Ucunda 47
Ağustos Böceği 48
Ağustos Böceği İle Karınca 49
Yol Boyunca 50
Ağustosta, Balkonda 51
Taş Kesince 52
Leylekler Giderken 53
«Yaşam Sürüyor» 54

BUDAPEŞTE TANIKLIKLARI

O Akşam Nosztalgia Kahvesinde 57
Ararken 58
Anonymus 59
Kulağımdaki Ses 60

ELİNİ SAZA DEĞDİRSEN BUNCA AY SONRA

Parkın Ağaçları 63
Denizin Getirdikleri 64
Kumsalda 65
Yazdan Kalma 66
Ana Oğul 67
Kısıntı 68
Bir Alev Gibi 69
Bir Arkadaşa «Geçmiş Olsun» Yerine 70
«Nostalji» 71
Bunca Ay Sonra 72
Yarıda Kalan 73
Zorunlu Yolculuk 74
Yüzümüz Olacak mı 75
Bakıştan Bakışa 76

NOTLAR 77

varlık/şiir

Elinizdeki kitap
Kemal Özer'in 1981 — 82
yıllarında yazdığı
şiirleri kapsıyor.
Ozanın şiir anlayışında
önemli yer tutan güncellik
bu kitabın da
temel kaygısı.
Ama kendi nitelemesine göre
önceki kitaplarından
farklı olarak
"Araya Giren Görüntüler"de
günceli başka bir ortama
taşıyıp konuşma çabası
ağır basıyor.
Bilincimizin aydınlandığı
küçük görüntülerle
ve onların içerdiği
uzak/yakın çağrışımlarla..

100 LİRA